

REDACTIA:
și
ADMINISTRAȚIA:
Deák Ferencz u. Nr. 35.

Articoli și corespondențe pentru publicare se trimit redacțiunii.

Concurese, inserțiuni precum și taxele de abonament se trimit administrațiunii tipografiei diecezane.

BISERICA ȘI ȘCOALA

FOAIE BISERICEAȘĂ-ȘCOLASTICĂ, LITERARĂ ȘI ECONOMICĂ.

APARE ODATĂ ÎN SĂPTĂMÂNĂ: DUMINECA.

PREȚUL
ABONAMENTULUI
PENTRU
AUSTRO-UNGARIA:
Pe un an: 10 cor.
Pe 1/2 an: 5 cor.

PENTRU ROMÂNIA ȘI
STRĂINĂTATE:
Pe un an 14 franci.
Pe 1/2 an 7 franci

Telefon pentru oraș
comitat Nr. 268.

Nr. 956 Șc. 1912.

Concurs.

Din partea Consistorului din Oradea-mare, pentru postul de catihet gr.-or. român la gimnaziul superior din **Beiuș**, se publică concurs.

Beneficiul împreună cu acest post este: 1.600 adică unamieșasute coroane, plătite în rate lunare anticipative.

Ceice vor recurge pentru aceasta funcțiune, vor avea să dovedească, că

a, sunt ort. români și aparțin ierarhiei metropolitane gr. or. rom. din Ungaria și Transilvania.

b, că au testimoniu de maturitate și calificare pentru parohii de clasa primă.

c, că în serviciile anterioare au dovedit sârguință și purtare bună.

Dela condițiunea de sub litera b, să va putea face abatere față cu preoții, cari s'au distins prin zălul și capacitatea lor eminentă, pe terenul activității lor pastorale.

Recursele se vor prezenta acestui Consistor incluzive până în ziua de 17/30 iulie anul 1912.

Oradea mare 4/17 iunie 1912, din ședința senatului școlar.

Vasile Mangra m. p.,
vicar episcopesc.

Nr. 3832/912.

Anunț școlar.

Se aduce la cunoștința celor interesați, că petițiunile de primire în institutul teologic gr. or. român din Arad, pe anul școlar 1912/13 au să fie înaintate subscrisului Consistor, cel mult până la **6/19 aug. 1912**, instruite cu:

1. Atestat de botez estradat în timpul cel mai recent.

2. Testimoniu școlar, prin care se dovedească, că are pregătirea recerută prin regulamentul institutului.

3. Atestat de moralitate dela oficiul parohial la care aparține, vidimat și de protoprezbiterul tractual.

4. Atestat medical despre starea sanitară și întregitatea membrilor corporale.

5. Petițiunile au să fie provăzute cu timbru de 1 cor., încât nu vor fi ajustate cu atestat de paupertate.

6. Petenții sunt avizați să scrie corect locul ubicațiunii și posta ultimă, apoi să alătore și marcele postale recerute pentru a li-se putea trimite rezoluția în scrisoare recomandată.

Arad, din șed. cons. a sen. bis. la 21 iunie (4 iulie) 1912.

Consistorul gr. or. rom.
din Arad.

Nr. 3842/1912.

Aviz!

Stipendiștii diecezani sunt prin aceasta avizați, ca fiecare să prezinte Consistorului eparhial, până cel mult la **8/21 iuliu a. c.**:

1. *Testimoniu*, în original, sau în copie autenticată cel puțin la oficiul protopopesc despre rezultatul studiului în anul școlar 1911/12.

2. *Certificat*, dela antistia comunală și vidimat la oficiul parohial concernent, despre starea materială a stipendistului și a părinților lui.

Certificatul acesta să fie compus așa, ca din el să se vadă amănunțit starea materială a stipendistului și a părinților lui.

Stipendistul, care nu ar prezenta în termin documentele cerute, se va socoti ca renunțat la stipendiu.

Arad, la 20 iunie v. 1912.

Consistorul rom. ort.
din Arad.

Circular

cătră On. membri clericali și mireni, ordinari și extraordinari ai Sinodului protoprezbiteral gr.-or. rom. din protoprezbiteratul Chișineu.

În scopul efectuării alegerei de propezbiter al tractului Chișineu, — în conformitate cu dispozițiunile cuprinse în §§-ii 42. și 51. ai Statutu-

lui-Organic și a §-ului 15. din Regulamentul pentru procedura la alegerea de protoprezbiter și pe baza mandatului de sub Nr. 699/912, primit dela Veneratul Conzistor gr.-or. român din Arad, convoc prin aceasta Sinodul protoprezbiteral-electoral I al tractului Chișineu, la întrunire în sf. biserică din Chișineu, pe **Miercuri în 18/31 Iulie a. c. la 9 ore a. m.**

Sinodului electoral îi va premerge sf. liturgie, împreună cu serviciul chemării sf. Duch.

Boroșineu, la 26 Iunie (9 Iulie) 1912.

Ioan Georgia

protopresbiter, comisar consistorial.

Nr. 3412/1912.

Anunț școlar.

Școala diecezană de fete din Arad

— Cu internat și drept de publicitate —

Se aduce la cunoștința Onoratului Public, că înscrierile la școala civilă de fete cu internat din Arad pentru anul școlar 1912/13 se vor face în zilele de 20—23 august (2—5 septembrie) a. c., — în localitatea școlii (Strada Deák Ferencz Nr. 27).

Părinții vor proceda însă corect, dacă în scris își vor anunța fetele spre primire încă de mai înainte, *îndată după publicarea acestui anunț*, adresându-se în această afazere referentului dela Consistorul rom. ort. din Arad, dlui dr. George Ciuhandu, dela care se vor putea cere și eventualele informațiuni, de cari ar mai avea trebuință.

Taxa pentru internat, pe întreg anul școlar este de 500 cor., în care sumă se cuprinde și didactrul școlar.

Taxa de întreținere este a se plăti *anticipativ* în 4 rate de câte 125 cor. și anume: la 1 sept., 1 nov., 1 febr. și 1 april al anului școlar, *la Administrația casei Consistorului, în persoană sau cu poșta.*

Rata primă a taxei de internat este a se plăti înainte de înscriere.

Pentru această taxă elevele vor primi:

1. *Instrucțiunea recerută pentru clasele I—IV civile*, educațiune religioasă-morală, deprindere în conversația română, maghiară și germană, apoi instrucție în *economia de casă*, deprindere în *pregătirea bucatelor croit și cusut.*

2. *Locuință în odăi igienice îngrijite*, provăzute cu mobile necesare.

3. *Vipt întreg și anume: dejun* (cafea cu lapte), *prânz* (2 plese, iar duminica și în sărbători 3—4 plese), *ugină* (cafea cu lapte) și *cină* (două plese).

4. *Spălat luminat, încălzit și tot la două săptămâni baie (scaldă).*

Afară de taxa de întreținere elevele interne mai au a solvi *10 cor. pentru medicină* (pe întregul an), pentru care taxa elevele interne vor primi în caz de lipsă îngrijire medicală și medicamente.

Pentru *instrucția de pian* se plătește lunar o taxă de 10 cor. (3 ore la săptămână).

Atât elevele externe, cât și cele interne vor plăti odată pentru totdeauna la *prima înscriere* 6 cor. ca *taxă de înscriere.*

Înainte de înscriere, fiecare elevă, care vrea să fie internă, va avea să *dovedească plătită ratei din taxa de întreținere.*

Tot la înscriere fiecare elevă va avea să mai plătească: pentru *biblioteca școlară* 1 cor.; pentru *anuar* 2 cor.

Taxele de înscriere, medicină, anuar și pentru bibliotecă se vor plăti la mâna directorului școlii deodată cu înscrierea Tot la directoroa școlii va trebui plătită lunar și *anticipativ taxa de pian*

Elevele externe vor plăti *didactru* 60 cor. la an care asemenea se va solvi anticipativ, în 4 rate egale, de câte 15 cor. și anume: rata I la înscrierea din septembrie, rata a II la 1 nov., rata a III la 1 febr. și rata a IV la 1 april al anului școlar, deasemenea la mâna *directorului școlii.*

Elevele *externe*, cari se înscriu mai târziu, au să plătească *întreg didactrul*, iar elevele primite în internat mai târziu, vor avea să plătească *didactru* numai pe timpul întârzierii

Elevele *interne*, cari ar absentă din internat în decursul anului școlar din cauză dn morb sau din alte cauze, — fie absentarea mai lungă ori mai scurtă, — vor avea să plătească *întreagă* taxa de întreținere, dar *numai* în cazul când elevea respectivă, pe lângă toate că va fi absentat, ar putea fi admisă după lege la examen public ori privat.

Elevele, cari ar intra mai târziu în internat, vor avea să plătească *întreagă* taxa care cade pe *cvartul* în care vor fi primite în internat.

În clasa I civilă se primesc eleve cari dovedesc, că au absolvat cu succes 4 clase elementare ori, în lipsă de certificat școlar, vor presta examenul de primire.

În celelalte clase se primesc eleve, cari dovedesc prin atestat școlar, că au absolvat cu succes clase premergătoare la școală de categoria școlii civile.

Absolventele clasei a VI-a elementare se primesc, pe baza unui examen de primire, în clasa corespunzătoare etății lor și rezultatului dovedit la examenul de primire.

Elevele, cari se înmatriculează pentru primădată la școală, au să producă: *extras de botez* (din matricula bisericească), *atestat școlar* din clasa precedentă și *certificat de revaccinare*; — celelalte eleve au să prezinte numai atestatul școlar.

Fiecare elevă internă are să aducă cu sine: 1 saltea (mădrăț), un covorel lângă pat, 2 perini cu 4 fețe, 1 paplomă cu 2 cearșafuri de desupt (lepedee) și 2 cuverturi albe (acoperitoare de pat), 6 bucăți de rufe, schimburi din fiecare și anume: 6 cămeși, 6 camizoane, 6 pantaloni, 6 părechi de ciorapi, 4 rochițe, 12 batiste, 6 ștergare, 3 serviete, toate cu monogramuri proprii, apoi tacâmuri: cuțit, furculiță, lingură mare și linguriță, 2 pahare (1 pentru beut, iar altul pentru dinț), 1 lavor (lighian), 4 cărpe pentru șters lucrul; perie de cap, de dinți și de haine; peapțan și foarfeci, haină de port și 4 șurțe negre, 1 palton (haină de iarnă), o pelerină vânăta, 2 părechi de ghețe și 1 ploier.

Afară de aceste, fiecare elevă internă ori externă, îndată dela începerea anului școlar are să se provadă cu *recerutele manuale și recvizite de învățământ*, și cu *recvizitele de scris*, de lucru de mână (și de muzică cine voiește).

Pentru lucrul de mână și pentru alte trebuințe se va depune, *la mâna directorului internatului* o sumă oarecare de bani, despre care se va purta socoteală.

Elevele la înscriere au să fie însoțite de părinții sau îngrijitorii lor.

În privința uniformei, care va fi modestă, se vor lua la vremea sa dispozițiuni din partea directorului internatului, ca să fie cât de ieftină și bună.

Prelegerile se vor începe fără nici o amânare în 24 august (6 septembrie) și dela acest termen elevetele vor putea fi primite numai cu concesiune specială din partea Consistorului diecezan.

Arad, din șed. cons. dela 7/20 iunie 1912.

*Consistorul rom. ort.
din Arad.*

Conducerea corectă a matriculelor bisericești și expunerea diferitelor proceduri referitoare la rectificările matriculare.

Dizertație, cetită de preotul *Vasilie Popoviciu* din Oradea-mare, în conferința preoțească a tractului prot. Oradea-mare, ținută la 27 Octomvrie 1911.

—Urmare—

Prezintănd părțile certificatului despre încheierea căsătoriei civile, preotul, dacă nu există vr'un impediment bisericesc între ele, și dacă cel puțin una din părți este gr.-orientală, — le poate cununa. Dacă părțile aparțin altei parohii gr.-orientale, parohul le poate cununa numai cu învoirea parohului din acea parohie, în care caz datele se vor trimite acelu paroh, pentru înmatriculare. În cazul, că părțile, ambe gr.-orientale, sunt din diferite parohii, cununia o săvârșește parohul miresei.

După săvârșirea cununiei religioase, parohul introduce cazul în matricula cununaților, care cuprinde sub nr. curent:

1. Anul, luna și ziua cununiei, după amândouă calendarele.

2. Numele și connumele, scris cu ortografia românească, a mirelui și a miresei și starea lor, adică: june, văduv, divorțat; respective fecioară, văduvă sau divorțată; eventual că au trăit nelegitim și câți ani.

3. Vrâsta mirelui și a miresei.

4. Religia mirelui și a miresei.

5. Ocupațiunea mirelui, eventual și a miresei.

6. Locul nașterii mirelui și a miresei.

7. Locul locuinței mirelui și a miresei, însemnat la ambele cazuri, dupăcum s'a amintit la Matricula de botez.

8. Numele, religia și locuința nașilor. Aci se amintește, că de vreme ce nașii dela cununie sunt de regulă nași și ai pruncilor născuți din căsătorie, preotul își va deda credincioșii, să-și cheme nași de religia noastră.

9. Numele preotului cununător și atribuția lui.

10. Data vestirii în biserică și însemnarea, că cununia încheiată este prima sau a doua sau a treia.

În rubrica »observări« se înseamnă ori-ce schimbare ce s'ar întâmplă în starea personală sau familiară a celor cununați, precum și dacă

cei cununați au făcut învoială în privința religiei pruncilor lor, cu însemnarea numărului de exhibit unde s'a înregistrat *Reversalul* etc.

Matricula morților.

Despre cazurile de moarte, inspectorul mortuar din singuraticele localități liberează un certificat, care, dupăce a fost înmatriculat în matricula civilă, se transpune preotului. Preotul nu are voie să facă înmormântarea, pânăcând nu are la mână certificatul inspectorului mortuar, provăzut cu clauzula matriculantului civil despre înmatricularea efectuită de dânsul. Certificatul acesta cuprinde datele trebuincioase pentru înmatriculare în matricula bisericească, precum și indicarea termenului de înmormântare, dela care nu este iertat a face abatere decât cu permisia primăriei (§. 73. al legii d. matr. civ.)

Îndată după înmormântare, parohul va însemna cazul în matricula morților, după indicarea rubricelor matriculare.

1. Numărul curent.

2. Anul, luna, ziua morții, după ambele calendare.

3. Anul, luna, ziua înmormântării, după amândouă calendarele.

4. Numele și connumele mortului și starea lui familiară, adică fost-au căsătorit, văduv, june, fecioară sau prunc. La prunci nevrâstnici se înseamnă și numele părinților. D. p. Ioan Comșa alui Nicolae Comșa și Anastasia Brumar, și sub nume, în parenteză (prunc). La femei măritate se va însemna connumele din căsătorie și cel din părinți. D. p. Ana Cosma născută Bănuț (măritată) sau (văduvă).

În cazul, că preotul ar înmormânta vr'o persoană, a cărei identitate nu s'ar putea constata: în rubrica numelui va însemna: »un bărbat necunoscut«, sau »o femeie necunoscută«, sau »un băiat necunoscut«, sau »o fată necunoscută«, iar în celelalte rubrici va introduce datele cunoscute și vrâsta aproximativă a decedatului. În asemenea cazuri la rubrica »observări« se vor însemna unele împrejurări esențiale despre cel mort: locul unde s'a găsit, împrejurările cunoscute a vieții lui și a morții etc.

5. Etatea mortului; la vrâstnici anii impliniți, la prunci anii și lunile, eventual săptămânile și zilele.

6. Religia mortului, la copii cu observarea dispozițiilor legii despre religia copiilor.

7. Caracterul sau ocupațiunea mortului. La copii are să se tragă o dungă de-a curmezișul rubricii.

8. Locul nașterii mortului.

9. Locul locuinței mortului, în ambele cazuri cu indicarea stradei, a numărului casei, a comitatului și a țării.

10. Numele și atribuția preotului resp. a preoților îngropători.

11. În rubrica despre primirea sf. Taine, se va însemna dacă creștinul a murit împărtășit sau nu, în cazul din urmă cauza, pentru care n'a fost cuminecat.

12. În rubrica »felul boalei«, dacă moartea de care a murit a fost naturală, se va însemna »naturală«. Numele boalei se va însemna numai în cazul vr'unei epidemii (coleră, tifos, șcarlatină, difterie etc.) Dacă omul a murit de moarte silnică sau năpraznică, se vor însemna împrejurările morții extraordinare (d. p.: a fost ucis, s'a spânzurat, a fost strangulat prin sentință judecătorească, s'a înecat, a ars etc.)

Cazul morții, cu indicarea anului, luni și a zilei, trebuie însemnat la rubrica »observări« din matricula de botez, unde este înmatriculată nașterea celui răposat.

Dacă cel mort e născut în altă parohie, parohul îngropător e dator să trimită datele trebuincioase oficiului parohial, în al cărui matriculă e însemnată nașterea și botezul celui mort, pentru a notă decedarea în rubrica »observări« din matricula botezaților.

Dacă moartea nu s'a întâmplat pe teritoriul comunei bisericesti unde se face înmormântarea, ci în altă localitate, parohul din comuna bisericască unde s'a întâmplat moartea, după prohodirea și petrecania osămintelor, va introduce cazul morții în matricula sa, indicând la rubrica »observări« localitatea unde au fost transportate osămintele, iar certificatul de moarte îl va trimite oficiului parohial din comuna bisericască, unde se va îngropa mortul, pentru-ca parohul îngropător se introduce și el cazul morți în matricula sa, notând la »observări« locul decedării și faptul transportării.

Insemnarea la rubrica observărilor are să fie provăzută cu data însemnării și cu iscălitura parohului.

Unde sunt mai multe cimiteri, sau unde se îngroapă și în țintirime, e consult să se însemne — în lipsa rubricii corespunzătoare — la »observări«, numele cimiterului, unde s'a făcut înmormântarea.

(Va urmă).

Creștinismul, ca adevăratul ideal de credință!

G. Fl. Preșmereanu,
c. de preot.

Nici când nu s'a simțit lipsa a stăru întru cultivarea cu satornicie a învățăturilor religioase, ca tocmai în veacul nostru de civilizațiune, cu valurile sale de patimi și preocupățiuni de rând, de strădăințe cheltuite în exclusivul serviciu al binelui propriu și al intereselor personale.

Intrucât numai preceptele creștine, sunt menite să ridice pe om peste considerațiile de rând ale vieții

creându-i trebuințe mai înalte, fără de cari viața aceasta ni-s'ar părea strămtă, fără vlagă, o adevărată tortură, nu-se poate în destul înzista asupra unei pătrunderi cât mai profunde a învățăturilor profesate de biserică, și în consecință asupra trebuinței de a ne acomoda anelora în toate acțiunile noastre.

Dându-ne samă însă, că în bătea tuturor forțurilor uriașe, ce le desvoaltă biserica, întru a pune stavilă necredinței în dezvoltarea sa, precum și înclinațiunilor spre indiferentism religios, viața morală religioasă, totuși nu s'a îndreptat; nu rămâne, cred eu de cât, ca prin o predare și tâlcuire a normelor de credință în o formă, mai accesibilă dezvoltării culturale de azi, precum și prin o explicare mai apropiată de necesitățile vieții de azi să se caute a se împrăști umbra necredinței și indiferentismul față de biserică.

Prin arătarea necesității iubirii, ca legătură, ce trebuie să împreune pe creștini între olaltă și cu Dzeu, prin dovedirea, că numai supunerea celor două porunci ale iubirii, ce formează temelia religiei creștine ne poate procura puterea, măreția, bucuria și succesul așteptat în viață, îi este dată preoțimii un mijloc puternic, întru apărarea însemnătății practice a religiunii cu o necesitate de ne'nlăturat. E lucru pe deplin clar, mai departe, că fără mângăerile bisericii, viața ne-ar părea foarte sarbădă, suferință și toate năcazurile vieții ne-ar părea insuportabile, câtă vreme acestea în baia sentimentelor religioase, ar trebui să aibă o putere minunată de curățire trupească și morală. Deci pentru popularizarea de scrieri religioase pe lângă redactarea lor în o formă accesibilă păturei de jos, dar totdeodată și mai corăspunzătoare cerințelor culturale de azi, așa ca și clasa noastră de inteligență să-și poată afla nutremântul sufletesc de lipsă, sprijinul potrivit în cercetările sale după adevăr, și deci să poată satisface și pretensiunile celor mai culți, nu se poate înzista din destul.

Căci să nu se creadă, că religiunea creștină n'ar putea rezistă atacurilor, ce se îndreaptă asupra-i din partea multor necredincioși plini de orgoliu și de infumurare, cari susținând, că ea nu corăspunde gradului de cultură de azi, caută a pune stavilă aceleia în dezvoltarea sa.

Tocmai această ținută dușmănoasă, care de fapt, nu e altceva, decât o dovadă neînșelătoare, despre o lipsă de pătrundere, și de o ușurință de minte în cât privește cercetarea adevărilor celor mai de preț; are să ne servească, ca indemn, întru apărarea cât mai bărbătiască a punctului de vedere al învățăturii bisericii.

Aceasta are să ne fie un *memento*, nouă tuturor dar în special acelor slujbași în altarul Dlui cari înșiși lipsiți de convingeri religioase, în loc de a-și da silința să pătrundă spiritul învățăturilor, ce au ale propune; se lasă amăgiți de dușmanii bisericii, sau de acei cari orbiți de îngâmfare se cred în drept, a trage la indoială necesitatea unui așezământ religios cum este biserica. Numai prin învățătura bisericii ce culminează în porunca iubirii, suntem în stare a ne desăvârși viața noastră spre ajungerea la ținta destinației noastre.

Inghenunchiând numai înaintea altarului mirositor de tămâie al iubirii, al servirii și devoțiunii lui Dzeu și deaproapelui, cele două postulate în cari atărnă legea noastră creștină, putem să ne facem părtași unei vieți fericite!

Prin arătarea necesității iubirii, ca o legătură ce trebuie se împreune pe creștini întreolaltă și cu Dzeu prin dovedirea, că numai supunându-se celor două

porunci ale iubirii putem conta la succese în viață, și să ne facem părtași de un trai de mulțămire și bucurie, ne este dat un puternic argument întru apărrarea însemnătății practice a religiei, ca necesitate de neînălțurat după cum am mai accentuat.

E destul apoi să știm, cât de sarbădă ar fi viața fără mângăerile religiunii, pentru a ne convinge înși-ne cât și pe alții, despre necesitatea firească a sentimentelor religioase.

Intru cât de altă parte numai învățăturile creștine îl ridică pe om peste considerațiile de rând ale vieții creându-i trebuințe mai înalte fără de cari aceea, ar părea fără vlagă, cheltuită în exclusivul serviciu al eului propriu, religiunea merită o cultivare cât mai îngrijită și mai multă atenție la toate părțile poporului nostru.

Deci parte prin popularizarea de scrieri religioase — cum am zis — parte prin redactarea acestora într'o formă mai corăspunzătoare cerințelor culturale de azi cari să împace și pretenziile clasei noastre preținse culte, să caute — *îndeosebi* — *preoțimea* a pune stavilă înclinațiilor spre indiferentism în cele religioase, care indiferentism durere prinde tot mai mult teren la cărturărimoa noastră mai ales.

Ca un mijloc puternic întru o cultivare mai îngrijită a spiritului creștinesc și întru o însușire în măsura cât mai mare a cunoștințelor religioase evangelice, are să ne servească însăși foloasele și roadele de viață morală aduse de ele în trecut, ca și azi.

Pentru a ne convinge de aceste adevărate roade ale unei vieți creștinești — prin ceea ce mai ușor se poate dovedi, că creștinismul pe departe de a fi un element retrograd, el a promovat dezvoltarea culturală în toate timpurile — n'avem decât să aruncăm o privire asupra trecutului omenimii din timpul mai nou.

Astfel vom afla, că el a fost factorul, care a dat avânt puternic dezvoltării civilizației europene atât în cele spirituale, cât și materiale.

Nici un alt sistem de credință, n'a exercitat o astfel de înrăurintă transformătoare, ca și creștinismul, cu sublima sa învățătură morală și cu instituțiile sale umanitare, cari s'au întemeiat în spiritul aceluia. Pe departe dară, de a fi împedecat în dezvoltarea sa vre-o pornire culturală, din contră el a promovat ori-ce ram de știință în dezvoltarea sa. Oare rezultatele strălucite ale veacului nostru dobândite pe terenul științelor naturale nu se atribuie în parte mare, învățăturilor, cari au pregătit marea mișcare a reformei religioase?

O clasică dovadă ne dau în punctul acesta cuvintele lui Herder care zice: „Având în vedere adevărata știință, viacul nostru se nutrește numai cu sfărământurile scăpate dela masa acelor bărbați cari și-au târât viața între zidurile mânăstirilor“.

(Va urmă).

Nr. F. G. 373—1912.

Pentru conferirea de stipendii din „**Fundațiunea Gozsdu**“ pe anul școlar 1912/13 la școalele medii, facultăți, universități și școalele de cadeți la armata comună și honvezi — se publică următorul concurs.

1. Concurentul să documenteze cu documente originale sau autenticate de notar public:

- că este fiu de cetățan ungar și aparține bisericii ortodoxe orientale române, spre care scop se recere extrasul din matricula botezaților, provăzut cu clauzula parohului competent, că și de prezent aparține bisericii gr. or. române.
- că studiază cu succes bun la vre-un institut public din patrie, spre care scop studenții dela școalele medii să prezinte atestatul despre anul școlar 1911/12

iar cei dela facultăți și universități indicele despre toate semestrele ascultate pânăcum.

- că averea proprie, și a părinților nu e de ajuns să acopere toate trebuințele pentru creșterea concurentului, spre care scop să producă atestat dela dirigătorii politică competentă. Atestatul să cuprindă date pozitive despre această avere și să fie scris și de preotul locului, iar dacă nu ar fi acolo preot ori este înrudit cu concurentul, trebuie să fie scris din partea protopopului concurent.

2. Dacă concurentul a întrerupt studiile să producă atestat oficios despre ocupațiunea și despre purtarea sa morală pe acest timp.

3. Concurentul să arete în petițiune specialitatea la care și locul unde voește a continua studiile și dacă folosește și alt stipendiu.

4. Celce voește să studieze în străinătate se arete necesitatea de a continua studiile în străinătate ca să se poată exoperă concesiunea ministerială.

5. Petițiunea instruată cu documentele susamintite este a se adresă reprezentanții fundațiunei lui Gozsdu Budapest VII, Holló u. 8 până la 23 iulie (5 august) a. c.

6. Toți ștendiștii actuali, să provoacă, ca până la 2/15 iulie a. c. să arete rezultatul studiilor din anul școlar 1911/12 căci altcum să va sistă stipendiul, respective ajutorul avut.

7. Petițiile defectuos instruate sau sosite după termin nu vor fi considerate.

8. Concurentul să indice în petițiune locul și poșta ultimă, unde este a i-se trimitte rezoluțiunea reprezentanței.

Din ședința comitetului fundațiunei lui Gozsdu, ținută în iunie 1912.

Comitetul.

CRONICA.

Serbări culturale în Arad. Azi în 14 iulie st. n. va fi o zi de frumoasă serbare culturală în Arad. S'a anunțat deja din toate părțile lume multă. Înainte de amezii după săvârșirea sf. liturgii se va pune piatra fundamentală pentru noul edificiu al școlii civile de fete, ce se va ridică lângă aula episcopescă. Sfințirea apei se va face din partea P. Sf. Sale Dlui Episcop Ioan I. Papp. După amezii va fi sborul lui Vlaicu premiatal aviator român la emulările dela Wiena. Iar seara trupa dlui Bănuțiu va da o producțiune teatrală. Va fi o adunare mare de care n'a mai fost de curând în Arad. De sborul lui Vlaicu chiar și streinii se interesează cu deosebită căldură.

Concurse.

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc cantoral dela școala gr. or. rom. elem. din **Sirbi** (Szerb) protopresb. Halmagiului se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în foaia „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa cactuală 424 cor.
2. Venitele cantorale, stole socotite în 60 cor.
3. 2½ jug. pământ a cărui venit anual face 80 coroane.

4. Lemne focali din care este a se încălzi și școala 96 cor.

5. Ajutorul de stat la salar fund. votat cu Nr. 141525/910 340 cor.

6. Cvinvenalele I. II. pe $\frac{1}{2}$ dela stat $\frac{1}{2}$ dela comună cvinvenalul al III. din ajutor de stat s'au asigurat.

7. Spese de conferință 5 cor.

8. Locuință în natură.

Se observează că dările publice după pământul învățătoresc are să le solvească alesul învățator.

Învățătorul e îndatorat să provadă strana, să catehizeze elevii și să țină școala de repetiție fără altă remunerație deosebită.

Recurenții sunt poftiți să-și susțină recursurile ajustate conform regulamentului și adresate comitetului paroh. din Sirbi la oficiul protoprezbit. în Halmagiu (Nagyhalmagy) totodată să se prezenteze în biserica din Sirbi spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se astfel cunoscut și poporului.

Din ședința comitetului paroh. din Sirbi dela 15/28 maiu 1912.

Irimie Sircu
preot, preș. com. par.

Todor Groza
notar. com.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppresbit. insp. școl.
—□— 1—3

Pentru îndeplinirea postului învățătoresc-cantoral dela școala gr. or. rom. elem. din **Hontșor** (Honcér) protopresb. Halmagiului se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala“.

Emolumentele sunt:

1. Bani gata din cassa cultuală din Hontșor 378 coroane.

2. Naturale: 8.40 Hl. grâu prețuit în 126 cor.

3. 8.40 Hl. cucuruz prețuit în 92 cor. 40 fil.

4. Lemne focali 20□ prețuite în 100 cor.

5. Întregirea salarului fundam. cu ajutor de stat votat cu Nr. 91520/1911 Minist. 298 cor.

6. Cvinvenalele la timpul său se vor cere dela stat.

7. Venite cantonale 6 cor.

8. Spese de conferințe în. 10 cor.

9. Scripturistica 10 cor.

10. Locuință în natură cu 2 chilli, cuină, grajd și grădină de legume.

Reflectanții sunt poftiți să-și susțină recursurile lor ajustate conform „regulamentului“ și adresate comitetului paroh. din Hontșor, pe calea oficiului protopresb. din Halmagiu (Nagyhalmagy) apoi să se prezenteze sub durată concursului în biserica din Hontșor spre a-și arăta desteritatea în cant și tipic făcându-se cunoscuți poporului.

Din ședința comitetului paroh. din Hontșor ținută la 11/24 martie 1912.

Virgil Bulz
președinte.

Ioan Mera
notar.

În conțelegere cu: *Cornel Lazar* ppresb. insp. școl.
—□— 2 3

Conform ordinului Veneratului Consistor de dot 26 mai (6 iunie) 1912 Nr. 3265/912, se escrie concurs pentru deplinirea parohiei de clasa I. din **Sănnicolaul mic**, cu filiile aparținătoare: **Chișfaluda**, **Aradul-nou**, **Zsigmondháza** (Hada), **Pusta mică**, viile **Aradului nou** și **Serdin** (Szépfalú) devenită vacantă prin strămutarea parohului Petru Marșieu la Socodor cu termin de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala“.

Beneficiul încopciat cu parohia este:

1. Una sesiune parohială în estenziunea cuprinsă în foaia catastrului.

2. Un intravilan parohial cu două grădini estravilane.

3. Birul și stolele legale.

4. Întregirea dela stat precum s'a stabilit.

De locuință se va îngriji însuși preotul ales, carele va suportă și toate dările publice după întreg venitul beneficiale, va implini toate funcțiunile în parohie și va catehiză la școala confesională din loc, fără alta remunerațiune specială.

Dela reflectanți se pretinde cvalificațiune de clasa primă, cu 8 clase și maturitate. Recursele ajustate cu documentele prescise și adresate comitetului parohial gr.-or. român din Sănnicolaul mic sunt a se trimite la Prea On. oficiu protopopesc din Lipova (Lippa). Concurenții vor avea să se prezinte pe lângă stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea omiletică și rituală.

Dat din ședința comitetului parohial ținută în Sănnicolaul mic la 10/23 iunie 1912.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu ppbiterul tractual *Fabriciu Manuilă*.
—□— 2—3

Pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă veteranul paroh Ioan Vaida din comuna bisericască **Husasău** — Bihar Hoszuaszó — protopresbiteratul Tinca comitatul Bihar, cu termin de alegere pe ziua de **5/18 august** 1912 pe lângă următoarea dotațiune: jumătate din toate venitele parohiale cari constau din una sesie de pământ, bir dela toată casa câte 30 litre cucuruz sfărmat care însă prin credincioșii săraci se poate rescumpără cu 2 cor. și stolele uzuat; capelanul va plăti dările publice pentru pământul ce'l va folosi și va avea să se îngrijească de cvartir căci casă parohială nu există. Cât timp va trăi veteranul paroh Ioan Vaida alegândul capelan nu va putea reflectă la întregirea dotațiunei proțești și aceea va fi a lui Ioan Vaida și în cazul când eventual aceea s'ar ridică prin o lege nouă.

Capelanul va fi dator se îndeplinească toate funcțiunile aparținătoare acestei parohii, și va fi îndatorat a provedea catehizarea în școlile din comună fără a putea pretinde dela parohie plată.

Parohia este de clasa primă.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Husasău se vor subșterne subscrisului protopresbiter până în 24 iulie (6 august) a. c., având recurenții a se prezentă în cutareva duminică ori sârbătoare în sfta biserică de aici spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cele rituale.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Nicolae Rocsin* protopresbiter.
—□— 2—3

Prin concluzul consistorial Nr. 458/43 bis. 1912 anulându-se alegerea de capelan din **Ianosda** (Jánosd) protopresbiteratul Tinca, comitatul Bihar prin aceasta se publică concurs nou pentru îndeplinirea postului de capelan temporal cu drept de succesiune pe lângă veteranul paroh din acea parohie care este decretată de clasa primă cu termin de alegere pe **6/19 august** 1912 pe lângă următoarea dotațiune: jumătate din toate venitele parohiale cari constau din una sesiune pământ, bir parohial dela 290 case câte una măsură parte grâu parte cucuruz și stolele îndatinate.

Se notifică că alesul capelan va avea să plătească dările publice pentru pământul cât va folosi

iar cât timp va trăi parohul Ioan Costa va avea să se îngrijească de cvartir.

Alesul capelan va avea să îndeplinească toate funcțiunile aparținătoare acestei parohii și va fi îndatorat să catehizeze în școlăle din comună fără a putea pretinde plată dela comuna bisericească.

Recursele ajustate cu documentele necesare și adresate comitetului parohial din Ianoșda se vor subșterne subscrisului protopresbiter până în 24 iulie (6 august) a. c. având recurenții a se prezenta în cutare duminică ori sârbătoare în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în oratorie și cele rituale.

Nicolae Rocsin protopresbiter.

—□—

2—3

Pentru îndeplinirea postului de învățătoare al una dintre școlăle de fete populare elementare conf. gr. or. române din **Pecica rom.** (Ópécska) protopopiatul Aradului, se escrie concurs cu termin de **30 zile** dela prima publicare în „Biserica și Școala“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. Salar fundamental 1000 cor.
2. Cvinevenalele legali.
3. Relut de cvartir 120 cor.

4. Pentru combustibilul necesar la încălzirea salei de învățământ și pentru curățitul ei 110 cor.

Aleasa va fi îndatorată a instrui la școala de fete, ce o va designa autoritatea școlară, va avea să instrueze școlărițele sale și în lucrul de mână și în cântări bis., iar în dumineci și sârbători va avea să le conducă dela școală la sf. biserică și acolo să susțină ordinea între ele.

Dela reflectante se recere, ca afară de cvalificațiunea învățătoarească să aibă și 4 clase civile.

Petițiunile astfel ajustate și adresate comitetului parohial din Pecica rom. (Ópécska) sunt a se trimite Prea Onoratului Domn Vasilie Beleş protopop în Arad (Révay ú. 13).

Recurențele sunt poftite a se prezenta în terminul concursual în vre-o duminică ori sârbătoare în sf. biserică spre a fi cunoscute și în persoană din partea alegătorilor

Comitetul parohial.

În conșlegere cu: *Vasile Beleş* protopop, înșp. școl.

—□—

2 3

Pe baza rezoluțiunilor Ven. Cons. Nr. 1876, 1879/912, se escrie concurs pentru îndeplinirea parohiilor de **cl. a III din Iarcoș și Minead**, cu termin de **30 de zile** dela prima publicare, pe lângă următoarele venite și condițiuni:

I. În **Iarcoș** a) $\frac{1}{2}$ sesiune parohială, parte arător parte fanaț b) drept de pășunat pentru 8 capete de vite pe lângă taxa convenită până ce s'a respălăi pășunea c) birul legal d) stolele legale e) eventuala întregire legală dela stat f) de locuință se va îngriji preotul ales.

II. În **Minead** a) uzufructul unui intravilan gol, b) cam 4 jugh. pământ estravilan (sesie) c) birul și stolele legale, d) eventuala întregire legală dela stat.

Dela recurenți se recere se aibă cvalificațiunea prescrisă pentru parohia respectivă la care va competi.

Alesul la ori care din acestea parohii va avea să supoarte dările publice după sesia și intravilanul beneficiind, observându-se totodată, că aleșii vor avea să catehizeze în școlăle confesionale ort. din loc fără alta remunerațiune dela parohie ori dieceză.

Doritorii îndreptățiți de a ocupa vreuna din aceste parohii se avizează ca petițiile lor ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial respectiv, să le înainteze P. O. Oficiu protopresbiterial în Buteni

(Körösbökény) având dânsii cu stricta observare a §-ului 33 din regulamentul pentru parohii, a-se prezenta în vre-o duminică ori sârbătoare în sânta biserică cutare, spre a-și arăta desteritatea oratorică și rituală.

Comitetele concernente parohiale.

Cu consenzul și în conșlegere cu: *Iuliu Bodea* adm. protopopesc.

—□—

2—3 gr.

Pentru îndeplinirea parohiei de cl. III-a **Cetea-Valeamare**, protopresbiteratul Peșteșului se publică concurs, cu termin de alegere pe ziua de **20 iulie 2 august 1912.**

Emolumente: Din Cetea: Locuință cu două odăi bucătărie și supraedificatele necesare, cu grădină de legumi, 7 jugh. de pământ arător cu pomăt. Lemne după trebuință. Stolele uzuare. Din fondul de pomenire $\frac{1}{2}$ din procentele fondului. Pășunat după trebuință. Întregirea dotațiunei dela stat, după cvalificația recurentului. Din Valeamare, 2 jugh. de pământ arător; pășunat după trebuință. În amândouă comunele dreptul la $\frac{1}{2}$ zi de lucru, eventual întreagă ziua dacă lucrătorii se vor provedea cu vipt din partea preotului. Din Valeamare, apoi 76 cor. din banii de fân; 60 vici cucuruz cu cioci; 7% din 10% a banilor de fundații din pomeniri, 20 cor. separat din banii fundațiilor, pentru teritorul, ce-l ocupă sala de învățământ și stolele uzuare. Lemne din pădurea parohială, după trebuință.

Doritorii de-a ocupa această parohie se avizează, că cererile de concurs, ajustate după lege și adresate comitetului parohial din Cetea și Valeamare, să le înainteze P. O. Oficiu ppsc din M. Telegd sub durata concursului, iar concurenții, cu stricta observare a §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii, până cu 8 zile înainte de alegere, vor avea să se prezinte în sânta biserică din Cetea și Valeamare, spre a-și arăta desteritatea în cântare, tipic și oratorie.

Dimitrie Mihance
preș. com. par.

Ștefan Marușca
not com. par.

În conșlegere cu: *Alexandru Munteanu* ppresbiter.

—□—

3—3

Pentru îndeplinirea parohiei vacante din **Pirnești** (Pernyefalva), pe baza autorizării Ven. Cons. de sub Nr. 2741/1912, prin aceasta se escrie concurs cu termin de recurgere de **30 zile** dela prima publicare în organul oficios diecezan.

Parohiu este de cl. III-a.

Beneficiul parohului va fi:

1. Întregirea dela stat.
2. Două intravilane.
3. 1 sesie parohială (22 jugh. la deal, 2 jugh. — parcelate în patru bucăți — la țarină)
4. Birul și stolele legale.

Alesul va suportă toate dările publice după beneficiul său. Tot dânsul se va îngriji și de cvartir.

Cei ce doresc a ocupa acest post se avizează, ca recursele lor, ajustate cu documentele prescrise și adresate comitetului parohial din Pirnești (Pernyefalva, ppiatul Radnei), să le susțearnă în terminul concursual oficiului ppopesc în Mariaradna, iar dânsii să se prezinte — cu observarea §-lui 33 din Regulamentul pentru parohii — în biserică din parohia noastră pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale și a ni-se face cunoscut.

Pirnești, la 22 april (5 maiu) 1912.

Comitetul parohial.

În conșlegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter.

—□—

3—3

Pe baza înaltului ordin consistorial de sub Nr. 886/912 prin această se descrie concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în organul oficios „Biserica și Școala” pentru îndeplinirea ambelor parohii vacante din Kurtakér (Curtacher).

Emolumentele atât la parohia I devenită vacantă prin strămutarea parohului Valer Felneac cât și la a II resistemizată prin concluzul Ven. Sinod Eparhial cu Nr. 53/1908 sunt următoarele:

1. Câte una sesiune parohială în estensiunea ei de astăzi împreună cu dreptul de pășune.

2. Câte un intravilan parohial.

3. Stolele legale și eventuala întregire dela stat. Reflectanții au se espună în suplicile lor, la care dintre aceste două parohii reflectează.

Aleșii vor fi obligați a plăti regulat toate dările publice după pământul beneficiat.

Fiind parohiile clasificate de clasa I (primă), dela reflectanți se pretinde cvalificațiunea prescrisă pentru asemenea parohii, precum și a se prezenta pe lângă stricta observare a §. 33 din reg. pentru parohii în cutare duminică ori sărbătoare în sfta biserică din Curtacher spre a-și arăta desteritatea în cele rituale și oratorie, iar recursele ajustate regulamentar și adresate comitetului parohial din Curtacher a le înainta P. On. Oficiu Protopopesc rom. ort. din Világos (Șiria).

Kurtakér (Curtacher) din ședința extraordinară a comitetului parohial ținută la 3/16 iunie 1912.

Atanasie Halmăgian
preș. com. par.

Adrian Ungurean
not. com. par.

În conțelegere cu: *Mihail Lucața* protopop rom. ort.
—□— 3—3

Pe baza incuviințării Ven. Consistor din Oradea-mare de sub Nr. 977 a. c. pentru îndeplinirea parohiei **Tönköd** (Groși) cu filia **Barnafalva** (Bârzești) de a III clasă, se publică concurs cu termen de alegere la **30 de zile** dela prima publicare.

Beneficiul constă din: birul dela 200 Nr-e de căși câte o jumătate măsură cucuruz, stolele îndatinate și întregirea dotațiunii dela stat; de locuință se va îngriji alegândul preot.

Reflectanții recursele lor adresate comitetului parohial din Groși, au a le înainta la subscrisul protopop în Feketegyörös, având cu observarea §. 33 din regulam. pentru parohii a se prezenta la sf. biserică de acolo pentru a cânta ori celebră și predică.

Comitetul parohial.

În conțelegere cu: *Petru Serbu* protopop.

—□—

3—3 gr.

Pentru îndeplinirea stațiunii învățătorești dela școala confesională gr.-or. română din comuna **Petriș** (Marospetres) ppresbiteratul M. Radna, prin aceasta se descrie concurs cu termen de **30 zile** dela prima publicare în foaia oficioasă „Biserica și Școala”.

Emolumentele sunt: a) în bani gata 790 cor. în care sumă se cuprinde și prețul lemnelor pentru încălzirea salei de învățământ și cvartirul învățătoresc. b) dela înmormântări unde va fi poftit cu liturgia 3 coroane, fără liturgie 2 cor. c) locuință cu 2 încăperi, culină cameră victuală, staul pentru vite și grădină pentru legumi. d) pentru scripturistică 10 cor. e) pentru conferința învățătorescă 20 coroane. Cererea pentru întregirea salarului s'a înaintat la vremea sa înaltului guvern.

Dela recurenții se cer următoarele documente: 1. Estras de botez. 2. Testimoniu de cvalificațiune. 3. Atestat despre serviciul neîntrerupt de mai înainte.

4. Declarațiune de când își formează pretenziune la cvincvenal. Alesul va avea să-și ocupe postul îndată ce va fi întărit din partea Ven. Consistor.

Se notifică, că contribuțiunea după grădina și beneficiul învățătoresc are a le solvi uzufructuariul; iar despre încălzirea salei de învățământ și lemnele trebuincioase se va îngriji comuna bisericască, precum și despre văruierea salei de învățământ și a edificiului pe din afară, iar de locuința învățătorului se va îngriji respectivul.

Alegândul învățător va avea să instrueze elevii în cântările rituali, a providea strana în biserică a conduce socoțile culturale fără altă remunerațiune. Recurenții cari vor dovedi capabilitatea de a conduce corul vor fi preferiți.

Recurenții au să susțearnă la Prea On. Oficiu ppbiteral în M. Radna recursurile lor, iar în timpul legal a se prezenta în sfta biserică din loc spre a-și arăta desteritatea în cântare și tipic.

Din ședința comitetului parohial ținută la 15/28 aprilie 1912.

Iosif Cimponeriu
președinte.

Partenie Mirza
notar.

În conțelegere cu: *Procopiu Givulescu* protopresbiter
director de școale.

—□—

3—3

Licitațiune minuendă.

Pentru repararea sf. biserici gr. or. română din comuna **Socodor** (Székudvar, com. Arad) pe din afară, feștirea turnului bis., auritul crucei de pe turn, edificarea din nou a corului din bis., auritul iconostasului și întărirea lui, rădicarea unei cruci de peatră naintea bisericeii, facerea din nou a unui gard naintea bisericeii, repararea și rădicarea salei de învățământ dela școala I. și repararea cvartirului învățătoresc dela aceasta școală, conform planurilor și preliminarilor de spese aprobate de Veneratul Consistor de sub Nrii 2689/908 și 205/912, se publică licitațiune minuendă cu termenul de **8/21 iulie** 1912 la 3 ore după amiază în sala școalei II. confesionale din loc.

1. Prețul de esclamar e 13.082 cor. 18 fil. din care sumă reflectanții vor avea să depună un vadiu de 5% din prețul de esclamar în bani ori hârtie de valoare nainte de începerea licitațiunii. Lițitantul acceptat de întreprinzător e obligat să întregească numai decât vadiul la 10% din suma de întreprindere.

2. Planurile și preliminarile de spese și condițiile de licitare se pot privi de cătră reflectanți la oficiul parohial din Socodor (Székudvar) în orice timp.

3. Spesele împreunate cu componerea planurilor și preliminarilor de zidire le va suporta acel întreprinzător, care va efeptui lucrările.

4. Comitetul parohial își rezervă dreptul necondiționat, să primească de întreprinzător dintre reflectanți — fără privire la ofertul făcut — pe acela, în care după vederea sa are mai multă încredere. Reflectanții cu oferte mai favorabile și pretărați nu pot pretinde din aceasta cauză dela comuna bisericască nici o rebonificare de spese.

Dat în ședința comitetului parohial gr. or. rom. din Socodor, ținută la 17/30 iunie 1912.

Aureliu Varga
preot, cond. oficiului parohial.

—□—

1—3